

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Sol Triplex In Eodem Universo

Hermann, Amand

Sultzbaci, 1676

Secunda. Quid sit Duratio, & quomodo à re durante distinguatur?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95850](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95850)

III.

Secunda pars patet ex prima.

quia cum sint successiva, nec secundum se tota, nec secundum ullam sui partem possunt esse in instanti; ergo nequit pro ullo instanti verè de ipsis dici, jam sunt, propriè loquendo, sed benè potest dici, jam non sunt & immediatè antè erant; ergo non poterunt desinere per ultimum sui esse, seu intrinsicè.

Dices: Admissis istis instantibus, poterit primum indivisibile initiativum motus acquiri in instanti, & ultimum terminativum similiter; ergo potest absolutè dici, quòd motus incipiat intrinsicè, & etiam desinat intrinsicè. *R.* ex hoc tantum sequi, quòd aliquid spectans ad motum possit incipere & desinere in instanti intrinsicè, non autem quòd iste motus sic incipiat, aut desinat.

IV.
*Quæ non sunt
successiva
possunt utro-
que modo de-
finere.*

Dico 2. Quæ successivè acquiruntur, & non sunt essentialitèr successiva, ut calor & frigus, possunt desinere, aut in instanti intrinsicè, id est, per ultimum sui esse, aut extrinsicè, per primum sui non esse. Patet, quia Deus potest conservare calorem productum per horam, usque ad ultimum instans istius horæ inclusivè, & potest ipsum non conservare ulterius, sed in tali casu, verum esset dicere, jam calor est & immediatè post non erit; ergo potest calor desinere immediatè tunc, & sic verum esset dicere, jam non est & immediatè fuit, ergo.

Dico 3. Indivisibilia quæcunque, & etiam divisibilia indivisibilitèr acquisita, incipiunt in instanti intrinsicè, per primum sui esse, desinunt verò quandoque intrinsicè per ultimum sui esse, quandoque extrinsicè per primum sui non esse.

Probatur prima pars, quia cum sint indivisibilia, seu indivisibilitèr producibilia, non impedit quidquam, quò minus in instanti semper producantur.

Probatur secunda pars, quia hujusmodi producta in instanti possunt non conservari ulterius, & sic desinere in instanti extrinsicè per ultimum sui esse, & sic debet dici desinere omnis forma substantialis, quæ per aliam formam in instanti expellitur.

Dices: Non requiri talia instantia in ceptionis, aut desitionis, quia potest Deus imponere homini præceptum amandi Deum aliquando ante mortem indeterminatè, sed si talis non amaret Deum, non posset assignari, quando peccaret, quia non posset assignari, quando determinatè obligaretur; ergo peccatum ipsius incipit indeterminatè, & gratia consequenter expulsa desinet indeterminatè. *R.* talem non posse obligari pro tempore indeterminato, ut volunt Adversarii, sed pro quocunque instanti, vel tempore determinato, pro quo advertit periculum esse, nisi tunc impleverit præceptum, non poterit de cætero implere.

QUÆSTIO II.

Quid sit duratio & quomodo à re durante distinguatur?

I.
*Duratio dup-
licitèr con-
sideratur.*

Duratio, secundum Ethymologiam nominis, est, quæ res est, & persistit in rerum natu-

ra, potestque dupliciter considerari: Primò propriè, & est quædam permanentia in esse; unde ait Virgilius: *Durate & vosmet rebus servate secundū.* Secundò latius pro habitatione quæcunque alicujus esse etiam instantanea, unde solemus respondere quærentibus, quàm diu solent durare res istæ vel illæ? anno, mense, horâ, instanti; & juxta hunc usum Scotus 2. d. 2. q. 4. quòd si Angelus existeret pro unico tantum instanti, adhuc duraret: quiddid tamen sit, in quæstione de nomine ad rem procedo, &

Dico 1. Duratio non est actualis coexistentia rei ad tempus; Ita Scotus 2. d. 2.

Probatur, potest quis durare & existere ac perseverare, etiam si nullum tempus esset, cui coexistere, verbi gratiâ, si Deus ante productionem mundi, creasset Angelum; ergo duratio non consistit in actuali coexistentia ad tempus.

Dices: Duratio est actualis coexistentia ad tempus imaginarium, quod sufficit. Contra duratio illa esset realis actualis, sed existentia ad tempus imaginarium non est realis actualis; ergo duratio nequit consistere in coexistentia ad tempus imaginarium.

Arguitur: Non potest res intelligi sine ordine ad tempus, sive verum, sive imaginarium; ergo dicit essentialè ordinem ad tempus, sive verum, sive imaginarium, sed non alium, quàm coexistentiæ; ergo. *R.* dist. antecedens sine ordine actuali nego, sine ordine aptitudinali, concedo antecedens, & nego consequentiam.

Instatur: Ipsa res, quæ durat per mediam horam, habet aptitudinem ad durandum per integram horam, & tamen non haberet durationem unius horæ; ergo duratio dicit aliquid ultra aptitudinem. *R.* dist. ma. aptitudinem remotam concedo, proximam, seu talem, qualem haberet, si duraret per horam, nego majorem, & concessâ minori, similiter dist. conseq.

Urgetur: Eo ipso, quo intelligitur res actu coexistere, intelligitur durare; ergo coexistentia actualis est duratio ejus. *R.* neg. conseq. quia hoc non provenit ex eo, quòd coexistentia illa sit duratio ejus, sed ex eo, quòd necessariò præsupponatur duratio ad illam coexistentiam; sicut ergo non posset intelligi, quòd subjectum reciperet actu calorem, verbi gratiâ, quin intelligatur existere, seu quin præsupponeret existentiam, ita in proposito. Jam ad secundam partem quæstionis progredior, &

Dico 2. Duratio creata non distinguitur realitèr à re durante & actione, quæ producitur & conservatur. Hæc est Scoto conformis 2. d. 2. q. 2. quem præter suos sequuntur Oviedo, Suarez, Vasquez, Valentia, & alii plurimi Recentiores Thomistis contrarii, Arriaga, Complut. Conimbr.

Probatur primò, eo ipso, quo res aliqua terminat actionem productivam & conservativam, durat instanti vel temporis; ergo nihil aliud superadditum requirit ad hoc, ut duret.

Probatur

Probatur secundò, quia si esset ali- quid distinctum, vel absolutum esset illud, vel respectivum; non absolutum, quia necessariò deberet esse posterius re durante, quã saltẽm ex- istente, & sic esset separabile ab illa, quia omne absolutum prius alio absoluto posteriori, potest produci absque illo posteriori, & sic res posset esse producta & conservata, quoad existentiam & tamen non durare: non etiam respectivum, quia omnis respectus realis debet habere terminum realem, posset autem res durare, etiamsi non esset aliud, ad quod terminaretur, ut si solus Angelus esset à Deo productus. Confirmatur, quia nullum signum distinctionis realis est inter rem conservatam & durantem, seu inter du- rationem & conservationem, ergò.

conservata & conservatione, tamen illud, à quo haberet res coexistere alteri rei, esset quid re- spectivum, quia denominatio illa coexistentiæ, quæ esset hoc vel illo tempore, esset relativa.

Dices: Prius est rem existere, quã du- rare; ergò duratio est accidens superadditum rei existenti. *R. dist. ant.* prius est rem existe- re, quã durare, prout duratio habetur etiam in instanti, nego antec. sumendo pro conserva- tione rei, concedo antec. & nego consequent. Unde si duratio est formalitèr ipsa existentia rei, non magis una est intrinseca rei, quã altera: si verò duratio est actio productiva & con- servativa, quãvis magis sit intrinseca existen- tia, quã actio productiva, non sequitur, quòd duratio sit accidens distinctum ab actione & conservatione. *R. secundò* negando conse- quentiam, quia non sequitur, hominem prius esse rationalem quã risibilem; ergò risibili- tas est accidens superadditum rationalitati; ergò nec in proposito.

Dico 3. Duratio adequatè dividitur in eter- nitatem, ævum & tempus. **VIII.** Divisio duratio.

Probatur, quia nulla est duratio, quæ non sit vel rei permanentis, id est, existentis se- cundum omnes suas partes simul, ut est motus successivus: si est duratio rei successivæ, erit tempus, de quo sequenti quæstione, si rei per- manentis, tunc vel erit duratio rei permanentis sine initio & fine, & sic erit æternitas, quæ de- scribitur à Boëtio lib. 9. de consolatione prosã 6. interminabilis vitæ, tota simul & perfecta possessio, & hæc æternitas dicitur à parte antè & post: vel est duratio rei habentis principium sine fine, vel finem sine principio & erit ævum, sic si Angelus creatur ab æterno, & destrueretur aliquando, esset ævitermus, à parte antè, sicut etiam defectò ex eo, quòd anima sit in æternum duratura, licèt principium habeat, dicitur ævi- terna à parte post.

QUÆSTIO III.

Quid sit tempus?

Temporis elucubratiõ, quantum **I.**

temporis, quantumque laboris requirat, testa- tur ingeniorum omnium culmen & apex Au- gustinus, qui licèt annos natu sermè viginti (sunt verba ipsius de se loquentis lib. 4. Confess. cap. 16.) cum in manus meas venissent quedam Aristotelica, quas appellant Categorias, quarum nomi- ni cum eas Rhetor Carthagenensis, Magister meu buccu typo crepantibus commemoraret & alii, qui docti habebantur; tanquam in, nescio, quid magnum & Divinum suspensum inhiabam, legi eas solus & intel- lexi, quas cum contulisset cum eis, qui se dicebant, vix eas Magistru eruditissimũ, non loquentibus tantum, sed multa in pulvere depingentibus intellexisse, nihil mihi aliud dicere potuerunt, quam ego solus apud me ipsum legens cognoveram; hic, inquam, Augusti- nus, licèt quælibet sine labore intellexisset, pe- netrasset, explicasset, tempus tamen se capere non posse, fatetur ingenuè: unde ipse plurimas, easque diversas per librum undecimum Con- fessionum tradit definitiones, nam cap. 26. ait: *Mihi*

Difficilis co- gnitio tem- poris.

Mihi

V. Arguuntur in corpore.

VI.

VII.